

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35300
Nom: Sistemes de comunicació augmentativa
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	3	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau Logopèdia	Recursos tecnològics i sistemes de comunicació augmentativa	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

LORENZO CORDERO AGATA

RESUM

Sistemes de Comunicació Augmentativa és una assignatura adscrita al Departament de Psicologia Bàsica, de caràcter obligatori i semestral que consta de 4,5 crèdits (ECTS).

S'imparteix en el segon quadrimestre del tercer curs del grau de Logopèdia.

Aquesta assignatura pretén proporcionar a l'alumnat les bases teòriques i les principals estratègies i mètodes de la comunicació augmentativa i / o alternativa (SAAC).

També facilitar a l'alumnat l'adquisició de criteris per a valorar i prendre decisions en un pacient respecte a la utilització d'un sistema de comunicació augmentativa / alternativa i facilitar que en el futur puga aprofundir d'una manera autònoma en l'estudi d'estos sistemes de comunicació per a poder intervenir eficaçment utilitzant estos sistemes quan resulte adequat en el tractament de les diferents patologies, així com realitzar la preparació de sistemes de comunicació augmentativa i/o alternativa adaptats a les dificultats lingüístic - comunicatives dels pacients.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No es requereixen coneixements previs que facen que siga necessari haver superat una o algunes matèries de cursos anteriors.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1203 - Grau Logopèdia

Coneixements d'informàtica relatius a l'àmbit d'estudi.

Conèixer els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.

Conèixer i valorar de forma crítica la terminologia i la metodologia pròpies de la investigació logopèdica.

Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdica, tant individuals com col·lectius, i establir objectius i etapes, amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats, i atenent les diferents etapes evolutives de l'ésser humà, incloent-hi la perspectiva de gènere.

Explorar, avaluar, diagnosticar i emetre pronòstic d'evolució dels trastorns de la comunicació i el llenguatge des d'una perspectiva multidisciplinària.

Facilitar l'aprenentatge de sistemes alternatius i augmentatius de comunicació. així com el disseny i l'ús de pròtesis i ajudes tècniques necessàries.

Manejar les tecnologies de la comunicació i la informació.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Seleccionar, implementar i facilitar l'aprenentatge de sistemes de comunicació augmentatius així com el disseny i l'ús de pròtesis i ajudes tècniques necessàries adaptats a les condicions físiques, psicològiques i socials dels seus pacients.

Treballar en els entorns escolar, assistencial i sanitari formant part de l'equip professional. Assessorar en l'elaboració, execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb logopèdia.

Usar les tècniques i instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les

dades aportades integrant-les en el conjunt de la informació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció als sistemes de comunicació augmentativa.

Conceptes bàsics.

Concepte de comunicació alternativa i augmentativa.

2. Sistemes de comunicació sense ajuda.

Sistemes de comunicació sense ajuda.

Definició i classificacions.

Concepte de comunicació total de B. Sackoff.

3. Sistemes de comunicació amb ajuda.

Sistemes de comunicació amb ajuda.

Definició.

Classificacions.

El sistema Bliss. S.P.C. Meanspeak.

4. Ajuts tècnics per a la comunicació augmentativa i alternativa.

Ajuts tècnics per a la comunicació augmentativa i alternativa.

Taulers de comunicació.

Comunicadors.

Dispositius d'accés a l'ordinador.

Programari adaptat.

5. Població candidata.

Població susceptible d'utilitzar tècniques de comunicació augmentativa/alternativa.

6. Avaluació de capacitats comunicatives i necessitats específiques del pacient.

Avaluació de les necessitats globals del pacient.

Models d'avaluació funcional.

Criteris d'elecció sobre els sistemes.

7. Habilitació de l'entorn i ajuts tècnics.

Habilitació de l'entorn.

Ús de tecnologies adequades a les necessitats del pacient.

Ajuts tècnics.

8. Comunicació i accés al currículum escolar.

Avaluació de les competències i habilitats del pacient.

Tècniques de l'ensenyament de lectura i escriptura en pacients amb dificultats greus de motricitat i parla.

9. Sistemes de comunicació alternativa i augmentativa en els processos de rehabilitació dels adults.

Accés a la comunicació i escriptura d'adults amb discapacitat motora i/o amb dèficit cognitiu.
L'ús dels sistemes de comunicació al taller ocupacional.

10. Sistemes específics per a la deficiència visual i/o auditiva.

Sistemes específics per a la deficiència visual i/o auditiva.
Sistemes tecnològics: dispositius vinculats a l'ordinador i altres sistemes i tècniques.

VOLUM DE TREBALL (HORES)**ACTIVITATS PRESENCIALS**

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Laboratori	15,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	7,50
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	10,00
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

Amb la finalitat que l'estudiant adquireixca els objectius fonamentals de l'assignatura així com les competències específiques i transversals, es proposen:

Classes teòriques. Es farà ús, fonamentalment, de la lliçó magistral per a presentar els continguts de l'assignatura. Al mateix temps, s'utilitzaran estudis de casos i es realitzaran una sèrie d'activitats pràctiques i aplicades que permeten als alumnes adquirir les competències específiques i transversals de l'assignatura, promovent la intervenció participativa dels estudiants amb la finalitat de possibilitar el diàleg crític que al mateix temps dinamitze el ritme de la classe.

Classes pràctiques. La finalitat principal d'estes és doble: d'una banda, poder ser partícip i adquirir els coneixements i estratègies d'intervenció relatives als continguts que es presenten en les classes teòriques, i d'altra banda, posar de manifest la capacitat per a treballar en grup així com les habilitats de comunicació interpersonal.

Al mateix temps, es realitzaran sessions de tutories programades individualitzades i en grups en les quals es realitzarà una supervisió als estudiants amb la finalitat que puguin realitzar un seguiment adequat de les activitats formatives.

Els materials a utilitzar inclouran: manuals, articles, capítols, informes, estudis de casos, programes informàtics i altres tipus de documentació i materials científics rellevants per a l'assignatura.

Serà necessària la utilització de l'aula virtual, la plataforma e-learning triada per la Universitat de València

per a afavorir els processos d'ensenyança - aprenentatge, així com la interacció professor - alumne.

AVALUACIÓ

La informació per a obtenir la qualificació final de l'assignatura s'obtindrà mitjançant dos procediments bàsics: **avaluació final individual** (examen final) i avaluació contínua o de progrés (activitats realitzades en classe presencial, informes i/o treballs individuals i de grup, accés a continguts disponibles a l'aula virtual, blocs o similars, proves realitzades en classe, etc.). L'avaluació final individual s'ajustarà als objectius específics de la guia docent.

Esta avaluació, que reflectirà el nivell aconseguit al final del procés d'aprenentatge de l'assignatura, es realitzarà al final del període presencial i representarà el 70% de la qualificació de l'assignatura, sent el seu valor màxim de 7.

La prova final per a avaluar els objectius específics de l'assignatura serà escrita objectiva de tipus test i/o preguntes obertes.

Avaluació contínua o de progrés del treball realitzat pels estudiants al llarg del curs es realitzarà a partir dels informes i comentaris escrits i orals realitzats en les classes pràctiques i/o en les tutories col·lectives o individuals així com en les diferents activitats realitzades en les sessions teòriques i pràctiques.

Esta part de l'avaluació és de caràcter formatiu perquè permet un procés de retroalimentació tant per al professor com per a l'alumne, i representarà el 30% de la qualificació de l'assignatura.

L'assistència a les pràctiques és obligatòria i per a aprovar l'assignatura es necessitarà assistir com a mínim a un 80% de les classes. La no assistència ha de ser deguda a raons de força major ben documentades (condició de salut sobrevinguda, mort de familiar fins a tercer grau, citació judicial, examen oficial, acompanyament a un familiar de primer grau per motius mèdics).

Els continguts i activitats realitzats en les classes presencials es consideren recuperables mitjançant prova escrita que es realitzarà en acabar la prova final oficial.

Dins de l'avaluació contínua es distingixen dos parts ben diferenciades:

- 1.- Informes de les pràctiques. El valor d'esta part és d'un màxim de 2 punts, (20% de la qualificació de l'assignatura).
- 2.- Altres activitats realitzades en les classes presencials: informes i/o treballs individuals i de grup no obligatoris, control d'assistència i participació, accés a continguts disponibles a l'aula virtual, blocs o similars, proves realitzades en classe, etc. El valor d'esta part és d'un màxim d'1 (10% de la qualificació de l'assignatura).

La nota final s'obté de la suma ponderada de les notes de cada part de l'avaluació, sempre que s'haja superat la part corresponent a les proves escrites convocades de manera oficial amb la demostració del domini mínim del 50% del contingut (nota de 3,5 sobre 7 a l'examen escrit individual).

No hi ha diferències en el sistema d'avaluació de la segona convocatòria respecte a la primera. Per a obtenir la qualificació de "Matrícula d'Honor" es tindran en compte les millors qualificacions (sempre que com a mínim s'aconseguisca un 9,2). En cas d'empat es durà a terme una prova oral o escrita per a desempatar.

Davant pràctiques fraudulentas es procedirà segons el determinat pel Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentas a la Universitat de València (*ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/protocolos/c83sp.pdf>

BIBLIOGRAFIA

Bàsica

- Figueredo Sánchez, J.M. (2020). Sistemas aumentativos y alternativos de comunicación. Paraninfo, S.A.
- Calleja, M. (2018). Sistemas de comunicación alternativa y aumentativa. De la investigación a la interpretación logopédica. Ed. Aljibe.
- Beukelman, D., & Mirenda, P. (2012). Augmentative and alternative communication: Supporting children and adults with complex communication needs. Paul H. Brookes Pub.
- Correa, A. D.; Correa, T. & Pérez, D. (2011). Comunicación aumentativa. Una introducción conceptual y práctica. Servicio de Publicaciones de la Universidad de La Laguna.
- Bondy, A., Frost, L. (2009). Manual de PECS (Sistema de Comunicación por Intercambio de Imágenes) 2ª Edición. Estados Unidos: Pyramid Educational Products, Inc

Complementària

- Van Berckelaer-Onnes, I., Herrera Gutiérrez, G., Noens, I & Verpoorten, R. (2014). Manual ComFor: Precursores de la Comunicación. Pruebas para la evaluación de las necesidades de sistemas aumentativos de comunicación. Autismo Avila.
- Gómez Taibo, M.L. (2020). Comunicación simbólica. Comunicación aumentativa y alternativa. Ed. Pirámide.
- Abril, D., Delgado, C.I. & Vigara, A. (2010). Comunicación aumentativa y alternativa: guía de referencia. Madrid: CEAPAT.
- Pastor, R. M., & Rubio, C. G. (2017). Los sistemas alternativos y aumentativos de comunicación (SAAC) como instrumento para disminuir conductas desafiantes en el alumnado con TEA: estudio de un caso. Revista Española de Discapacidad (REDIS), 5(1), 113-132.
- Nieto, L., Groba, B., Pousada, T. & Pereira, J. (2012). Aplicación de las Tecnologías de la información y las comunicaciones en la vida diaria de las personas con discapacidad. A Coruña; Universidad da Coruña. Servicio de Publicaciones.